

Fra NA24, bt.no

<http://www.bt.no/na24/article407185.ece>

9.9.2007

Suksess mot alle odds på Osterøy

Kjell Østerbø

Rundt lille Lonevåg ligger ni mekaniske fabrikker som tjener mer penger enn noen gang. De rømte aldri landet og ble i stedet robotisert.

Bildetekst:

OSTERØY-TILHENGERE: - Suksessen skyldes robotisering og en særdeles lojal og fleksibel arbeidskraft, sier Lars Magne Bysheim som er sjef for Tysse Mekaniske Verksted. Langt inne på Osterøy produserer de flere tilhengere en noen andre i Norge. ARKIVFOTO: ØIVIND CHRISTENSEN

Foto: Bergens Tidende

Neppe noe sted i landet har en større tetthet av ulike mekaniske bedrifter enn nordenden av Osterøy.

I fjor hadde de ni produksjonsbedriftene et gjennomsnittlig overskudd før skatt på nesten ti prosent av omsetningen. De fleste regner med nye rekorder i år.

Det skjer i produksjonsbedrifter som mange økonomer for lengst har avskrevet her til lands. Med norske lønninger er det ikke mulig å fortsette den type produksjon i Norge, har mange hevdet.

Men på Osterøy har de ikke latt seg deprimere av lønnsnivået på arbeidskraft.

Passer robotene

– Vi har møtt den utviklingen med automatisering. I stedet for å ha folk til å gjøre rutinearbeid, trenger vi i dag folk på et mer overordnet nivå som kan passe robotene, sier daglig leder Jørn Jacobsen i Lonevåg Beslagfabrikk

– Osterøy Industrilag var i Litauen for to år siden. Konklusjonene fra den turen var at utflytting av produksjon ikke var fristende. Dette skal vi klare selv. Vi må bare fortsette å automatisere. Det forteller industrikonsulent, Lars Mjøs, som er sekretær for Industrilaget.

Dominerer sine markeder

De tre største produksjonsbedriftene på listen, (se grafikk) er helt ledende her til lands i sine markeder.

Gunnebo Anja er dominerende på sjakler til tunge løft og til fortøyningsutstyr for fiskeoppdrett. Tysse Mekaniske selger de fleste tilhengere i Norge, mens Lonevåg Beslagfabrikk har langt over

halvparten av markedet for alt sikkerhetsutstyr som trengs rundt en pipe på taket.

– Vi er blitt langt mer spesialiserte med sterk satsing på kompetanse og det siste av moderne utstyr, sier daglig leder Atle Jacobsen i Gunnebo Anja Industrier.

Hans familie solgte til det svenske Gunnebo-konsernet for seks år siden.

– Det har gitt oss økt respons gjennom et større markedsapparat, sier Jacobsen.

Startet som smier

De øvrige bedriftene er fortsatt familieeide – den eldste med røtter tilbake til 1865.

Historisk har denne industrien utspring fra smier som tilleggsnæring til landbruket. Senere ble elvene utnyttet og smiene ble til mekanisk industri. Nye bedrifter oppsto som leverandører til de allerede etablerte.

– Fortsatt bruker vi litt lokale bedrifter som underleverandører. Men langt mindre enn for bare 20 år siden. I dag kjøper vi fra Kina og andre steder i verden. Samarbeidet nå går på utdanning og oppbygging av felles kompetansemiljøer, sier Jacobsen.

Ingen direktør-opsjoner

Sjefen for Tysse Mekaniske, Lars Magne Bysheim og Jørn Jacobsen vektlegger begge den ekstremt lojale arbeidskraften på Osterøy.

– De vet selvfølgelig at det er begrenset med alternative arbeidsplasser rundt oss, og står på med en fleksibilitet som er beundringsverdig, mener Bysheim.

På den annen side slipper de ansatte å irritere seg over sjefer og eiere som tar ut store utbytter og velter seg i opsjoner. Alt overskudd pløyes tilbake igjen til bedriftene.

34 millioner i banken

Lonevåg Beslagfabrikk, som over flere år har vært blant de mest lønnsomme bedriftene på Vestlandet, tok ikke ut utbytte verken i fjor eller året før. De har en bokført egenkapital på over 141 millioner kroner og hadde ved årskiftet 34 millioner kroner stående i banken.

Bedriften har ikke planer om putte disse kontantene i mer risikofylte verdipapirer.

– Det kommer alltid nedgangstider. Og da er det greit å ha noe sikkert å tære på, sier Jørn Jacobsen

Fra NA24, bt.no

<http://www.bt.no/na24/article407188.ece>

9.9.2007

Satser på robotmiljø

Kjell Østerbø

Sammen med Osterøy vidaregåande skule er industrien rundt Lonevåg i ferd med å lage et nasjonalt kompetansesenter for datastyrte maskiner og roboter.

En dag i uken får en skoleklasse bruke produktutviklingsverkstedet til Tysse Mekaniske og maskinparken deres. Ved en annen bedrift hospiterer en av lærerne ved skolen.

– For noen år siden var utsyret ved skolen avdanket, samtidig som få elever endte opp i bedriftene rundt oss. Nå har skolen tre datastyrte maskiner, samt en ny og en brukt robot, sier industrikonsulent Lars Mjøs.

Det nye senteret skal i første omgang betjene vanlige elever ved linjen for teknikk og industriell produksjon, pluss videreutdanning for folk som allerede jobber i industrien. Ambisjonen videre er å utvikle dette til et nasjonalt ressurscenter for avansert maskinering og robothåndtering.

Dette blir lettere å få til når den nye vidaregåande skolen står ferdig på Hatland like utenfor Lonevåg i 2010.

Frå Bergens Tidende 9.9.2007,

<http://www.bt.no/meninger/kommentar/kristoffersen/article407184.ece> :

Osterøy-modellen

Asbjørn Kristoffersen

Publisert: 09. sep. 2007, 06:00

Oppdatert: 09. sep. 2007, 08:15

AUTOMATISERING og rasjonalisering som kompensasjon for dyr arbeidskraft vert rekna som ein av berebjelkane i den såkalla norske – eller skandinaviske – modellen. Dyr arbeidskraft kan fungera som eit konkurransefortrinn, ettersom føretaka alltid må vera omstillingsdyktige.

Industrien i Lonevåg er ikkje berre eit døme på korleis denne modellen kan verka. På Osterøy er det teke eit steg vidare. Dei tilsette er involvert i verksemdene i ein slik grad at dei blir karakteriserte som ekstremt fleksible og lojale.

ARBEIDSSTYRKENS kompetanse blir dessutan både brukt og dyrka fram. Elevar og lærarar ved Osterøy vidaregåande skule er aktivt involverte i produksjonen i Lonevåg. Samarbeidet har resultert i planar om eit nasjonalt kompetansesenter for datastyrte maskiner og robotar. Det er litt av ein ambisjon for ei lita vestlandsbygd.

GRUNNLAGET for denne ambisjonen er ein meir enn hundre år gammal industrikultur, med eigarar og tilsette i same båt. Den korte vegen mellom administrasjon og produksjon har vore medverkande til at kompetansen hos dei tilsette er verdsett og utnytta til fulle. Og det samla miljøet, som no tel ni mekaniske fabrikkar, har oppretthalde ein kultur for fabrikkarbeid som har sikra rekrutteringa, både av arbeidsfolk og kapitalistar. Der godtfolk går føre, kjem godtfolk etter. Kan Per starta verkstad, kan også Ola gjera det.

FLEIRE VESTLANDSBYGDER har hatt eit liknande industrimiljø, og likevel tapt i konkurransen. Det finst truleg ein Osterøy-faktor som ikkje passar i modelltenking, kanskje ei varsemnd mot å gapa over meir enn det er råd å svelgja. At Lonevåg Beslagfabrikk, ei av dei mest lønsame verksemdene på Vestlandet, ikkje tok utbyte dei siste par åra, går langt over vanleg kapitalistforstand.

OSTERØY-MODELLEN er truleg også framtidretta. Mangel på arbeidskraft er ei av dei sterkaste avgrensingane for framtidig industrivekst, særleg i utkantane. Import er gjerne avgjerande i ein overgangssituasjon, og kan gje nye vekstimpulsar. Men føresetnaden for at den norske modellen skal overleva, er ei god integrering, der importert arbeidskraft blir like deltakande i omstilling og nyvinningar som den norske har vore.

TILPASSA UTDANNINGSTILBOD og fagleg og kulturell sjølvtilit – status – kan bli avgjerande for industriens og utkant-Noregs framtid. Den ofte utskjelte prosessindustrien, industrikulturen, fagkunnskapen og vatnet, er fundamentet for dei blømande solenergiverksemdene, for soloppgangsindustrien. Og mangelen på teknisk fagfolk og ingeniørar har vist seg å vera det viktigaste hinderet for ekspansjon i tysk eksportindustri. Osterøy-modellen er nok vanskeleg å overføra, men han bør vera til inspirasjon for kongerikets styringsmakter.